

Kursplan

för kurs på grundnivå

**Svenska/svenska som andraspråk i mångfaldens skola II, skolår 5-9 samt 30.0 Högskolepoäng
skolår 7-9 och gymnasieskolan 30.0 ECTS credits**

**Swedish/Swedish as a Second Language in Multicultural Schools II,
Senior Primary - Upper Secondary School**

Kurskod:	US208A
Gäller från:	VT 2010
Fastställd:	2010-03-03
Institution	Institutionen för ämnesdidaktik
Ämne	Utbildningsvetenskap med inriktning mot språk och språkutveckling

Beslut

Denna kursplan är fastställd av Humanistiska fakultetsnämnden 2010-03-03 och godkänd av Lärarutbildningsnämnden 2010-06-08 att ingå i lärarexamen.

Förkunskapskrav och andra villkor för tillträde till kursen

För tillträde till kursen krävs godkänt resultat på minst fyra av fem delkurser på kursen Svenska/svenska som andraspråk i mångfaldens skola I, skolår 5-9 samt skolår 7-9 och gymnasieskolan (US108A).

Kursens uppläggning

Provkod	Benämning	Högskolepoäng
TEXT	Textanalys	6
SKRI	Skriva och tala - egen produktion	6
UNNS	Ungdomars språkutveckling, NS	4.5
UNUS	Ungdomars språkutveckling, USOS	3
VFNS	VFU, NS	1.5
VFUS	VFU, USOS	1.5
LITT	Litterär textanalys	7.5

Kursens innehåll

Kursen behandlar språkvetenskapliga, litteraturvetenskapliga och ämnesdidaktiska analyser av olika sorters texter såväl på ett teoretiskt som på ett praktiskt plan. Vidare behandlas utvecklingen av kommunikativ kompetens hos unga – ungdomars sätt att tala, samtala, läsa och skriva i olika situationer och genrer diskuteras, problematiseras och analyseras. Dessutom får studenten själv öva sina färdigheter i tal, skrift och responsgivning. Under kursen anläggs ett flerspråkighetsperspektiv. Kursen innehåller verksamhetsförlagd utbildning om 3 hp.

Delkurs 1: Textanalys, 6 hp

Delkursen behandlar språklig och multimodal textanalys på ett teoretiskt och praktiskt plan. Delkursen introducerar den språkvetenskapliga diskussionen om genre, diskurs och ett vidgat textbegrepp och belyser ur ett första- och andraspråksperspektiv samband mellan samhälle, verksamhet och text i och utanför skolan. Studenterna får träning i att analysera texter inom olika genrer, dels sådana som eleverna kan möta, dels sådana som de kan förväntas skriva. Delkursen behandlar även texters läsbarhet och begriplighet.

Delkurs 2: Skriva och tala – egen produktion, 6 hp

Delkursen ger studenterna dels praktisk övning i att själv framträda som goda skribenter och talare och att kritiskt lyssna och läsa, dels underlag för att kunna utveckla dessa kunskaper och färdigheter hos framtida elever.

Delkursen innebär övning i att skriva och att göra muntliga presentationer, bl.a. i relation till genremedvetenhet och mottagaranpassning. Studenterna granskar och ger respons på andras muntliga presentationer och skrivna texter i språkvetenskapliga och retoriska termer. Fokus ligger på genrer som används inom skolan. Studenterna ska också kunna använda normkällor som skrivregler, ordböcker och datoriserad språkkontroll.

Delkurs 3: Ungdomars språkutveckling, 10,5 hp (varav 3 hp VFU)

Delkursen behandlar utifrån ett första- och ett andraspråksperspektiv utvecklingen av ungdomars kommunikativa kompetens under de senare skolåren – att tala, samtala, läsa och skriva på olika sätt och i olika situationer. Delkursen belyser också olika undervisningsformers roll för denna utveckling liksom det muntliga samspelets betydelse. I delkursen ingår analyser av en- och flerspråkiga elevers tal-, läs- och skrivförmåga. Ett centralt didaktiskt innehåll i delkursen behandlar lärares val av skönlitteratur i svenskundervisningen från receptionsteoretiska utgångspunkter. Vidare fokuseras i delkursen klassrumssamtalets betydelse vid läsning av skönlitteratur. I anslutning härtill ges studenterna i delkursens VFU uppgiften att utifrån didaktisk teori och aktuell forskning planera, genomföra och analysera dels ett boksamtal, dels en skrivuppgift. I delkursen ingår 3 hp VFU.

Delkurs 4: Litterär textanalys, 7,5 hp

Delkursen syftar till att ge studenterna grundläggande kunskaper om och färdigheter i litterär textanalys. Den presenterar litteraturvetenskaplig terminologi och begreppsbyggnad och mångfalden av litteraturvetenskapliga teorier och metoder för analys och tolkning av litterära texter i olika genrer. Delkursen behandlar även skillnaden mellan litterära texter och andra språkliga texter och förhållandet mellan litterär text och texter i andra medier.

Förväntade studieresultat

Efter genomgången kurs ska studenten kunna

- agera i enlighet med skolans värdegrund, demokratiuppdrag och kunskapsuppdrag i relation till ämnet
- planera och leda undervisning utifrån såväl styrdokument som ett relevant ämneskunnande och teoretiska perspektiv samt med beaktande av elevers olika intressen, förutsättningar och behov i ämnet
- visa tydlighet och lyhördhet i ett ledarskap präglad av öppenhet, samspel och dialog i relation till ämnet
- bidra i konstruktiv samverkan med kollegor och andra verksamhetsföreträdare kring verksamhetens mål och utformning i ämnet
- reflektera över den egna professionsutvecklingen utifrån teoretiska perspektiv och gjorda erfarenheter i ämnet
- analysera olika sorters texter i skilda kontexter, däribland en- och flerspråkiga elevers tal och skrift utifrån språkvetenskapliga, litteraturvetenskapliga och ämnesdidaktiska teorier och metoder
- redogöra för olika teorier om tal-, läs- och skrivutveckling hos ungdomar i de senare skolåren
- skriva texter, framföra tal och ge responskommentarer som är genre-, språknorms- och mottagaranpassade
- planera, genomföra och utvärdera undervisning
- definiera och tillämpa för textanalysen relevanta litteraturvetenskapliga termer och begrepp
- på en grundläggande nivå diskutera litteraturvetenskapliga teorier och metoder
- analysera och tolka litterära texter i olika genrer ur olika teoretiska perspektiv

Undervisning

Undervisning sker i form av föreläsningar, lektioner och seminarier. Deltagande i undervisningen samt närvaro under VFU är obligatorisk och en förutsättning för examination i kursen.

Kunskapskontroll och examination

a. Kursen examineras genom skriftlig och muntlig examination, inklusive salstentamen. För delkurser med VFU gäller att de också examineras genom handledares utlåtande. Examinationens närmare uppläggning framgår av studiehandledningen/kursbeskrivningen.

b. Betygsättning sker enligt en sjugradig målrelaterad skala:

A = Utmärkt

B = Mycket bra

C = Bra
D = Tillfredsställande
E = Tillräckligt
Fx = Otillräckligt
F = Helt otillräckligt

För VFU gäller betygsskalan U-G.

c. Kursens betygskriterier delas ut vid kursstart.

d. För att få slutbetyget E på hela kursen krävs lägst betyget E på samtliga delkurser samt fullgjord och godkänd VFU.

e. Vid underkännande gäller att studerande har rätt att genomgå ytterligare fyra examinationer så länge kursen ges. Studerande som fått lägst betyget E - eller G på prov där betygsskalan U-G tillämpas - får inte genomgå förnyad examination för högre betyg. Studerande som underkänts i ordinarie VFU har rätt att genomgå ytterligare en VFU-period, dock inte fler än två VFU-perioder sammanlagt.

Studerande som fått betyget F eller Fx - eller U på prov där betygsskalan U-G tillämpas - två gånger av en och samma examinator har rätt att få annan examinator utsedd om inte särskilda skäl talar emot det. Framställan härom ska göras till institutionsstyrelsen.

Övergångsbestämmelser

När kursen inte längre ges eller kursinnehållet väsentligen ändrats har studenten rätt att en gång per termin under en treterminsperiod examineras enligt denna kursplan. Dock gäller fortfarande begränsningarna ovan.

Begränsningar

Kursen får inte tillgodoräknas i examen samtidigt med sådan genomgången och godkänd kurs vars innehåll helt eller delvis överensstämmer med innehållet i kursen.

Övrigt

Den verksamhetsförlagda utbildningen i kursen omfattar 3 högskolepoäng. För att studenten ska få bästa utbyte av kursen bör VFU erbjuda erfarenheter av skolor som också har flerspråkiga elever.

Kurslitteratur

Delkurs 1: Textanalys, 6 hp

Bergman-Claesson, Görel. 2006. Att skapa en genre. Tre gymnasielärare kommenterar elevtexter. I: B. Melander (red.), Svenska beskrivning. 26. Uppsala: Hallgren & Fallgren. S. 75-80. (Stencil, säljs på institutionen.) (6 s.)

Björkvall, Anders. 2006. Bild och text i annonser. I: O. Josephson (red.), Textvård. Stockholm: Norstedts akademiska förlag. S. 94-101 (8 s.)

Björkvall, Anders. 2007. Att göra barn till konsument. Språkhandlingar för utbyte av varor och tjänster i reklam i Kalle Anka & Co under fyra decennier. I: K. Milles & A. Vogel (red.), Språkets roll och räckvidd. Festschrift till Staffan Hellberg den 18 februari 2007. (Acta universitatis stockholmiensis. Stockholm studies in Scandinavian philology. N.S. 42.) Stockholm: Institutionen för nordiska språk. S. 44-53. (Stencil, säljs på institutionen.) (10 s.)

Blåsjö, Mona & Strand, Hans. 2006. Studenternas examensarbeten. I: O. Josephson (red.), Textvård. Stockholm: Norstedts akademiska förlag. S. 73-84 (12 s.)

Carlquist, Jonas. 2001. Sammanhang i hypertext. I: O. Josephson (red.), Textvård. Stockholm: Norstedts akademiska förlag. S. 121-129 (9 s.)

Bromseth, Janne C. H. 2007. Kategorier i en kroppslös kontext. Konstruksjoner av kjønn, identitet og seksualitet i en mediert lesbisk subkultur i queere tider. I: B-L. Gunnarsson m.fl. (red.), Språk och kön i nutida och historiskt perspektiv. Studier presenterade vid den sjätte nordiska konferensen om språk och kön, Uppsala 6-7 oktober 2006. (Skrifter utgivna av Institutionen för nordiska språk. 71.) Uppsala: Institutionen för nordiska språk. S. 91-101 (11 s.)

af Geijerstam, Åsa & Wiksten Folkeryd, Jenny. 2006. Elevtexter i grundskolan. I: O. Josephson (red.), Textvård. Stockholm: Norstedts akademiska förlag. S. 24-35 (12 s.)

Hellberg, Staffan. 2008. Konflikter i grundskolans kursplaner för svenska. Språk och stil. NF 18. S. 5-38. (Finns att köpa på kompendieförsäljningen.) (34 s.)

Hellspång, Lennart. & Ledin, Per. 1997. Vagar genom texten. Lund: Studentlitteratur. (303 s.)

Josephson, Olle. 2006. En bok om textvård. I: O. Josephson (red.), Textvård. Stockholm: Norstedts akademiska förlag. S. 5-23 (19 s.)

Karlsson, Anna-Malin. 1997. Textnormer i och utanför skolan - att skriva insändare på riktigt och på låtsas. I: G. Håkansson (red.), Svenskans beskrivning. 22. Lund: Lund University press. S. 172-186. (Stencil, säljs på institutionen.) (15 s.)

Karlsson, Anna-Malin. 2006. Så läser man på nätet. I: O. Josephson (red.), Textvård. Stockholm: Norstedts akademiska förlag. S. 111-120 (10 s.)

Ledin, Per. 1998. Karius och Baktus på nya äventyr. Intertextualitet i annonser från Folk tandvården. I: form - innehåll - effekt. Stilistiska och retoriska studier tillägnade Peter Cassirer på 65-årsdagen. Göteborg. S. 165-176. (Stencil, säljs på institutionen.) (12 s.)

Ledin, Per. 1998. Texter och textslag - en teoretisk diskussion. Rapport nr 27. Institutionen för nordiska språk. Lunds universitet. (43 s.)

Liberg, Caroline. 2001. Läromedelstexter i ett andraspråksperspektiv - möjligheter och begränsningar. I: K. Naucclér (red.), Symposium 2000. Ett andraspråksperspektiv på lärande. Stockholm: Sigma Förlag. S. 108-128. (Stencil, säljs på institutionen.) (21 s.)

Lindberg, Inger. 2006. Med andra ord i bagaget. I: Louise Bjar (red). Det hänger på språket. Lund: Studentlitteratur. S. 57-92. (35 s.)

van Leeuwen, Theo & Selander, Staffan. Att återskapa ett historiskt arv. Bildretorik i historieböcker från Sverige och Australien. I: S. Selander & B. Englund (red.), Konsten att informera och övertyga. En antologi om pedagogik, text och retorik. Stockholm: HLS förlag. S. 93-109. (Finns att köpa på kompendieförsäljningen.) (17 s.)

Nyström Höög, Catharina. 2006a. Gymnasisttexter. I: O. Josephson (red.), Textvård. Stockholm: Norstedts akademiska förlag. S. 24-35 (15 s.)

Nyström Höög, Catharina. 2006b. Den mottagaranpassade myndigheten. I: O. Josephson (red.), Textvård. Stockholm: Norstedts akademiska förlag. S. 85-93 (9 s.)

Ransgart, Martin. Läsbara läroböcker kräver helhetsgrepp. I: O. Josephson (red.), Textvård. Stockholm: Norstedts akademiska förlag. S. 5-23 (19 s.)

Reichenberg, Monica. 2006. Röst och kausalitet i läroböcker. I: O. Josephson (red.), Textvård. Stockholm: Norstedts akademiska förlag. S. 45-59 (15 s.)

Sundberg, Gunlög. 2006. Att bedöma andraspråkstexter. I: O. Josephson (red.), Textvård. Stockholm: Norstedts akademiska förlag. S. 102-110 (9 s.)

Artiklar om ca 50 sidor tillkommer enligt lärarens anvisningar.

Hjälpmedel:

Språkriktighetsboken. 2005. Svenska språknämnden. Stockholm: Norstedts Ordbok.

Svenska Akademiens ordlista över svenska språket. 13 uppl. 2006. Stockholm: Norstedts. <http://www.svenskaakademien.se/web/Ordlista.aspx>

Svenska skrivregler utgivna av Språkrådet. 2008. Stockholm: Liber

Delkurs 2: Skriva och tala - egen produktion, 6 hp

Hellspong, Lennart. 2005. *Konsten att tala. Handbok i praktisk retorik*. Lund: Studentlitteratur. (386 s.)

Hoel, Torlaug Løkensgard. 2001. *Skriva och samtala: lärande genom responsgrupper*. Lund: Studentlitteratur. Kap 1, 3, 5-7. (134 s.)

Rahm, Henrik. 2008. *Var finns problemen? En pilotundersökning om lärarstuderandes (o)förmåga att skriva resonerande*. I: Marianne Nordman (m.fl.) (utg.) *Svenskans beskrivning 29, Förhandlingar vid Tjugonionde sammankomsten för svenskans beskrivning, Vasa den 4 och 5 maj 2007*. Vasa: Svensk-österbottiska samfundet. S. 143-149.

Strömquist, Siv. 2005. *Skrivboken. Skrivprocess, skrivråd och skrivstrategier*. 4:e uppl. Malmö: Liber. Kap. 3-12, 17-19. (174 s.)

Språkriktighetsboken. 2005. Svenska språknämnden. Stockholm: Norstedts Ordbok. 413 s. Några artiklar väljs i samråd med lärare. (ca 75 sidor)

Teleman, Ulf. 1989. *Veta och kunna. Om metakunskapens roll vid produktion av skriftliga texter*. I: *Skrivande. Rapport från ASLA:s nordiska symposium, Uppsala 10-12 november 1988*. ASLA:s skriftserie 2. Uppsala. S. 5-29. (Stencil, säljs på institutionen.)

Hjälpmedel:

Svenska Akademiens ordlista över svenska språket. 13 uppl. 2006. Stockholm: Norstedts.
<http://www.svenskaakademien.se/web/Ordlista.aspx>

Svenska skrivregler. 2008. Stockholm: Liber. 263 s.

(800 sidor)

Delkurs 3: Ungdomars språkutveckling, 10,5 hp

Att läsa och skriva - forskning och beprövad erfarenhet. 2007.. Myndigheten för skolutveckling. Kapitel 4. S. 72-99. Tillgänglig på: <http://www.skolverket.se/publikationer?id=1887> (26 s.)

Bergman, Pirkko och Abrahamsson, Tua. 2008. *Ett andraspråk i utveckling*. I: Tua Abrahamsson & Pirkko Bergman (red). *Tankarna springer före. Att bedöma andraspråk i utveckling*. Stockholm: Stockholms universitets förlag. S. 11-42. (31 s.)

Bergman, Pirkko och Abrahamsson, Tua. 2008. *Performansanalys i praktiken*. I: Tua Abrahamsson & Pirkko Bergman (red). *Tankarna springer före. Att bedöma andraspråk i utveckling*. Stockholm: Stockholms universitets förlag. S. 45-50. (5 s.)

Dysthe, Olga. 1996. *Det flerstämmiga klassrummet*. Lund: Studentlitteratur. Ca 150 s. enl. anvisningar (150 s.)

Eriksson, Mats. 1997. *Ungdomars berättande. En studie i struktur och interaktion*. Skrifter utgivna av Institutionen för nordiska språk vid Uppsala universitet. 43. Uppsala. Kapitel 7 och 9. S. 99-151, 199-231. (84 s.)

Falk, Maria Lim. 2008. *Svenska i engelskspråkig skolmiljö. Ämnesrelaterat språkbruk i två gymnasieklaser*. Stockholm Studies in Scandinavian Philology. New Series 46. Ak. Avh. Institutionen för nordiska språk. Stockholms universitet. Kapitel 5. S. 79-156. (78 s.)
Tillgänglig på: <http://www.diva-portal.org/smash/record.jsf?searchId=1&pid=diva2:199897>

Hashemi, Sylvana Sofkova. 2008. *Kommunikationsteknik och skrivande hos svenska skolbarn*. I: Domeij, Rickard, red., *Tekniken bakom språket. Språkrådets skrifter*. 9. Stockholm: Norstedts akademiska förlag. S. 121-143 (23 s.)

Josephson, Olle, Melin, Lars, Oliv Tomas. 1990. *Elevtext. Analyser av skoluppsatser från åk 1 till åk 9*. Lund: Studentlitteratur. S. 7-59; 96-153 (107 s.)

Kotsinas, Ulla-Britt. 1994. *Ungdomsspråk. Ord och stil. Språkvårdssamfundets skrifter*. 25. Stockholm:

Hallgren & Fallgren. Kapitel 1□9, 12. S. 7□131, 161-166. (140 s.)

Kuyumcu, Eija. 2004. Genrer i skolans språkutvecklande arbete. I: Hyltenstam, Kenneth och Lindberg, Inger (red), Svenska som andraspråk □ i forskning, undervisning och samhälle. Lund: Studentlitteratur. S. 573□596 (24 s.)

Mullis, Ina V.S., Kennedy, Ann M., Martin, Michael O., & Sainsbury, Marian. 2006. PIRLS 2006 Assessment Framework and Specifications. 2nd Edition. Chestnut Hill, MA: Boston College. Kapitel 2. Tillgänglig på: <http://pirls.bc.edu/pirls2006/framework.html> (10 s.)

Olofsson, Mikael. 2008. Ett exempel på performansanalys i gymnasieskolan. I: Tua Abrahamsson & Pirkko Bergman (red). Tankarna springer före. Att bedöma andraspråk i utveckling. Stockholm: Stockholms universitets förlag. S. 93□106. (13 s.)

Sellgren, Mariana & Sjöqvist, Lena. 2008. Exempel på performansanalys skolår 5□7. I: Tua Abrahamsson & Pirkko Bergman (red). Tankarna springer före. Att bedöma andraspråk i utveckling. Stockholm: Stockholms universitets förlag. S. 82□92. (10 s.)

(724 sidor)

Ämnesdidaktisk litteratur:

Chambers, Aidan (1993). Böcker inom oss. Om boksamtal. Stockholm: Norstedts. (163 s.)

Hultin, Eva (2009). □Det ovanliga i vanliga klassrumssamtal.□ I: Bergman, Lotta m.fl. Makt, mening, motstånd. Litteraturundervisningens dilemman och möjligheter. Stockholm: Liber AB. (35 s.)

Lindberg, Inger (2001). □Samtal som didaktiskt verktyg.□ I: Naucmér, Kerstin (red.) Symposium 2000. Ett andraperspektiv på lärande. Nationellt centrum för sfi och svenska som andraspråk. (22 s.)

Molloy, Gunilla (2008). Reflekterande läsning och skrivning. Kapitel 4-6. Lund: Studentlitteratur. (80 s.)

Myndigheten för skolutveckling (2008). Gör klassikern till din egen. Stockholm: Myndigheten för skolutveckling. (80 s.)

Skolverket. Aktuella kursplaner i svenska och svenska som andraspråk för grundskolan och gymnasiet samt för SFI.

Hjälpmedel:

Svenska Akademiens ordlista över svenska språket. 13 uppl. (2006). Stockholm: Norstedts. <http://www.svenskaakademien.se/web/Ordlista.aspx>

Svenska skrivregler utgivna av Språkrådet (2008). Stockholm: Liber.

Delkurs 4: Litterär textanalys, 7,5 hp

Facklitteratur:

Bergsten, Staffan. (red.). 2002. Litteraturvetenskap □ en inledning. Lund: Studentlitteratur. (Enligt lärarens anvisning ett urval på ca 60 sidor från kap. 3-4; från s. 33-128 och 143-158.)

Engdahl, Horace. 2002. Att skriva om litteratur. I: S. Bergsten (red.), Litteraturvetenskap □ en inledning. Lund: Studentlitteratur. (S. 205-214.)

Hedling, Erik. 2002. Roman blir film. I: H. Lund (red.), Intermedialitet. Ord, bild och ton i samspel. Lund: Studentlitteratur (S. 229-234.) (Stencil)

Heith, Anne. 2006. Texter □ medier □ kontexter. Introduktion till textanalys i svenskundervisningen på grundskolan och i gymnasiet. Lund: Studentlitteratur. (S. 52-88, 213-244; ur kap. 2 och 7.)

Lagerroth, Ulla-Britta. 2002. Från text till teater. I: H. Lund (red.), Intermedialitet. Ord, bild och ton i samspel. Lund: Studentlitteratur (S. 213-220.) (Stencil)

Lund, Hans. 1993. Den ekfrastiska texten. I: U.-B. Lagerroth, P. Luthersson & A. Mortensen (red.), I musernas tjänst. Studier i konstarternas interrelationer. Stockholm/Stehag: Symposion. (S. 207-223.) (Stencil)

Malmström, Sten. 1974 o. senare. Takt, rytm och rim i svensk vers. Stockholm. (77 s.)

Åström, Kenneth. (red). 2008. Termlexikon i litteraturvetenskap. Lund: Studentlitteratur.

Enligt lärarens anvisning läses dessutom ca 200 sidor facktext i anslutning till den valda skönlitteraturen.

Skönlitteratur:

Enligt lärarens anvisning läses romaner, ett urval kortprosa, dramer och ett urval lyrik (totalt ca 600 s). Därtill ingår enligt lärarens anvisning en film och/eller en teaterföreställning.